

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Kivipelto, Minna

Title: Voisiko Tanskan työllisyysmalli tuoda joustavan työn mahdollisuudet myös Suomeen?

Year: 2024

Version: Published version

Copyright: © Sininauhaliitto

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Kivipelto, M. (2024, 19.4.2024). Voisiko Tanskan työllisyysmalli tuoda joustavan työn mahdollisuudet myös Suomeen?. Toivo. <https://www.toivoverkkomedia.fi/artikkeli/voisiko-tanskan-tyollisyysmalli-tuoda-joustavan-tyon-mahdollisuudet-myos-suomeen/>

ARTIKKELI | OIKEUDET

Voisiko Tanskan työllisyysmalli tuoda joustavan työn mahdollisuudet myös Suomeen?

Minna Kivipelto – Teksti

Jorma Lampela – Piirroksiset

19.4.2024

Yksinkertainen työllisyysmallien vertailu eri maiden välillä on hankalaa, koska tuet rakentuvat eri tavoin. Tanskassa esimerkiksi toimeentulotuen saamiseen on useita erilaisia ehtoja, Suomessa ehtoja on vähemmän. Tanskassa toimeentulotuki voidaan evätä kokonaan, Suomessa vain alentaa. Lisäksi etuuksien sanktiointia on molemmissa maissa.

Maaliskuussa 2024 julkistettiin YTT Heikki Palviaisen [1] analyysi Tanskan työllisyysmallista. Malli on kiinnostanut sen vuoksi, että Tanskassa työllisyysaste ja

bruttokansantuote ovat korkeampia kuin Suomessa, vaikka Tanskassa on niin sanotusti anteliaampi sosiaaliturva.

Mistä sitten Tanskan malli on saanut kehuja? Ensinnäkin työttömyysturvan korvausaste Tanskassa on pienipalkkaisille ja keskipalkkaisille suhteellisen korkea, noin 90 prosenttia bruttotuloista. Korvausaste kuitenkin pienenee suuremmilla palkoilla, kattona on 2730 euroa kuukaudessa vuonna 2024. Tanskassa sosiaaliturvalla on siten suurempi ostovoima kuin Suomessa.

Lisäksi joustavuus on yksi keskeinen Tanskan mallin piirre. Tanskassa järjestelmä kannustaa ottamaan vastaan lyhyitäkin työsuhteita, kun taas Suomessa tämä on ollut vaikeaa. Suomessa ollaan menossa täysin vastakkaiseen suuntaan, kun esimerkiksi työttömyysturvan suojaosa poistuu ja kannustin ottaa vastaan lyhytaikaisia työtehtäviä vähenee entisestään.

Palveluita on niin Tanskassa kuin Suomessakin

Tanskan mallia on kiiteltu palveluista, joiden avulla työttömät työllistyvät nopeasti. Mutta on niitä palveluita Suomessakin. Työllistämistä edistäviä palveluita ovat työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu, työ- ja koulutuskokeilu, työnhakuvalmennus, uravalmennus ja kuntouttava työtoiminta. Joidenkin palveluiden ajalta voidaan maksaa korkeampaa päivärahaa ja kulukorvausta.

Palveluista kuntouttava työtoiminta ja omaehtoinen opiskelu ovat tilastojen mukaan suosituimpia. Vuonna 2023 työmarkkinatuen saajista keskimäärin 28 prosenttia osallistui johonkin työllistämistä edistävään palveluun. Osallistumisaste on pysynyt suunnilleen samalla tasolla viimeisen kymmenen vuoden aikana.[2]

Meillä työttömille on tarjolla myös muunlaisia palveluita, kuten erilaista neuvontaa, ohjausta, tietopalveluja, työpajatoimintaa ja monialaista työllistymistä edistävää toimintaa. Katsomalla tarjolla olevien työllistymistä tukevien palvelujen määrää, tulee vaikutelma, että palveluita on

todella paljon. Nopeasti listattuna työttömille löytyi maassamme maaliskuussa 2024 yli 60 erilaista palvelua.

Palveluissa määrä ei kuitenkaan takaa laatua

Vaikka palveluita on meillä aika paljon, asiakkaat ovat kokeneet, että ne ovat pirstaleisia ja vaikeasti hahmotettavia [3]. Asiakkaat ovat olleet varsin tyytymättömiä erityisesti työllisyyspalveluihin. Henkilökohtaista tukea on liian vähän saatavilla tarpeeseen nähden. Palveluja tuottavat viranomaiset eivät ole kyenneet ottamaan tarpeeksi huomioon asiakkaiden erilaisia tarpeita ja lähtökohtia. Tästä syystä monet asiakkaat ovat kokeneet työllisyyspalvelut lähinnä kontrolloivaksi. [4] Monen asiakkaan kokemus on ollut, että työllisyyspalvelut ovat turhia ja suorastaan ”kyykyttäviä” [5].

Sosiaaliturvakomitea on havainnut, että palvelut ja etuudet eivät muodosta kokonaisuutta tai ne eivät tue toisiaan [3]. Pelko ja epävarmuus sosiaaliturvan saamisesta voi jopa vesittää hyvän palvelun vaikutuksia [6] tai vähentää panostamista omaan kuntoutumiseen [7].

Palveluissa saattaa olla myös niin sanottua tyhjäkäyntiä. Olemme havainneet tämän niin sanottujen työkyvyttömiä työttömien kohdalla, joiden työkyvyttömyyseläke on hylätty ja jotka ovat pakotettuja hakemaan työttömyysturvaa ensisijaiseksi etuudeksi. Tällaiset henkilöt ovat kokeneet TE-virkailijoiden yhteydenotot turhiksi.[7]

Suomessa osatyökykyisille suunnatuista monialaisista palveluista on sen sijaan hyviä kokemuksia. Niissä on ollut mukana esimerkiksi terveydenhuollon, Kelan ja sosiaalitoimen edustajia, ja henkilökohtaisen tuen määrä on ollut suuri. Myös sosiaalityön palveluista on tullut kiitoksia, kun ihmiset ovat saaneet apua ja tukea esimerkiksi lomakkeiden hakemiseen ja täyttöön sekä valitusten ja oikaisupyyntöjen tekemiseen [7].

Mitä oppia Suomeen Tanskan mallista?

Sosiaaliturvajärjestelmät ovat rakentuneet eri maissa todella pitkän ajanjakson kuluessa. Sekavuus ja pirstaleisuus leimaa niin Suomen kuin Tanskankin mallia, mutta jos toinen on toimivampi kokonaisuutena, niin sitä kannattaa tarkastella hieman lähemmin. Mitä siis opiksi Tanskasta Suomeen?

Suomessa on työttömyysturvan saajina paljon henkilöitä, joiden työ- tai toimintakyky ei todellisuudessa vastaa niitä vaatimuksia, joita palkkatyö asettaa. Sen vuoksi pitäisin tärkeänä, että työ- ja toimintakyvyn selvitykset tehdään säännönmukaisesti pitkään työttöminä olleille, erityisesti jos velvoitetta työnhakuun ei enää ole asetettu (30–40 % työttömistä) [8]. On tärkeää, että tosiasiallisesti työkyvyttömät työttömyysturvan saajat voidaan ohjata oikeille etuuksille, kuntoutukseen tai eläkeselvittelyyn.

Myös työkyvyn arviointikäytäntöjä tulee kehittää. Lääkärivetoisen arvioinnin rinnalle tarvitaan sosiaalisen arvioinnin vahvistamista. Hoitavan lääkärin ja vakuutuslääkärin välinen tietojen vaihto on tärkeää oikeiden eläkepäästösten saamiseksi.[9]

Tanskan mallista ottaisin Suomeen joustavuuden lisäämisen ja paremman työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamisen. Tähän kannustaisi osa-aikatyö, työttömyysturvalla opiskelu ja pienimuotoinen työskentely suojaosan turvin. Koska monen pitkäaikaistyöttömän tai osatyökykyisen on helpompi edetä työelämään vähitellen, olisi sosiaaliturvan saajien vähittäistä työelämään siirtymistä tuettava Tanskan mallin tapaan. Suomen ratkaisuna voisi olla vaikkapa se, että osa-aikatyöhön pitkäaikaistyöttömyydestä tai sairauspäivärahalta siirtyvä voisi saada esimerkiksi kuuden kuukauden ajan verohelpotuksia.

Tanskan mallista voisimme oppia myös sen, että työttömyys ei ole joko–tai-tilanne, vaan se voisi olla myös sekä–että niiden henkilöiden kohdalla, joilla työ- tai toimintakyky rajoittaa kokopäivätoimista työskentelyä.

Minna Kivipelto

Kirjoittaja on Jyväskylän yliopiston sosiaalityön työelämäprofessori, joka tutkii sosiaaliturvaa, palveluita ja niiden vaikuttavuutta. Hän on kiinnostunut erityisesti palveluja ja etuuksia tarvitsevien ihmisten kokemuksista.

Jorma Lampela

Jorma Lampela on pitkän linjan kuvittaja, karikatyyritaitelija ja kulttuurituottaja. Hän on tehnyt mainos- ja markkinointikuvituksia, video- ja animaatiotaidetta.

Lähteet

- [1] Palviainen H: [Jouston ja turvan tasapaino. Tanskan työllisyyspolitiikka pohjoismaisessa vertailussa](#). Analyysi 2/2024. Teollisuuden palkansaajat, Helsinki.
- [2] Tilastotietokanta Kelasto: [Työmarkkinatuen saajat tukipäivien kertymän ja korvausperusteen mukaan](#). Kela / analytiikka- ja tilastoryhmä.
- [3] STM: [Palvelujen ja etuuksien yhteensovittaminen. Sosiaaliturvakomitean ongelmaraportti](#). Sosiaaliturvakomitean työ- ja toimintakykyjaosto sekä tutkimus- ja arviointijaosto. Sosiaaliturvakomitean julkaisuja 2022:4. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Helsinki 2022.
- [4] Aula M-K: [Työllisyyskokeilujen selvitys – Työllisyyspalveluiden ja -tukien käyttäjälähtöistä arviointia](#). Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 30/2016. Valtioneuvoston kanslia, Helsinki 2016.
- [5] Näre S & Näre L: [Työttömyys sattuu. Arjen kamppailuja työllistämistoimien rattaissa](#). Gaudeamus, Helsinki 2022.
- [6] Kivipelto M & Iivonen S: Aikuissosiaalityön asiakkaiden etuus- ja palvelutarpeisiin vastaamista tukevat ja vaikeuttavat mekanismit COVID-19-pandemian aikana. Julkaisussa: Raitakari S, Harrikari T, Hekkala M & Kivipelto M (toim.): [Sosiaalityö kriiseissä ja poikkeuksellisissa olosuhteissa. Sosiaalityön tutkimuksen vuosikirja 2023](#). SoPhi 151, s. 118–151. Jyväskylän yliopisto 2023.
- [7] Peuhkurinen K & Kivipelto M: [Työkyvyttömät työttömät](#). [Työpaperi.] Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki 2024.
- [8] Savolainen K & Kivipelto M: [Yli 40 prosentilla työnhakijoista ei ole työnhakuvelvoitetta – työllisyyspalvelut uuden edessä](#). Blogi 15.4.2024. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki 2024.
- [9] Järvimäki V & Haanpää M: [Hoitava lääkäri ja vakuutuslääkäri vastakkain?](#) Pääkirjoitus. Duodecim 2000 (116), s. 2457–2458.

**Minkä arvoisia olemme: eriarvoisia, samanarvoisia,
tasa-arvoisia?**

Eriarvoisuus ja köyhyys

ERIKOISARTIKKELI

Eriarvoisuus ja köyhyys

Lue artikkeli

Eriarvoisuus ja köyhyys

PÄÄKIRJOITUS

Elämää keskiluokan ulkopuolella

Lue artikkeli

HAASTATELLE

Niukkuusosaamista on tehdä vanhasta uutta

Lue artikkeli

JUTTU

Osallisuuden silmäkääntötempu

Lue artikkeli

TOIVO

YHTEYSTIEDOT

Toivo-verkkomedia
Sininauhaliitto
Pasilanraitio 5, 2. krs
00240 Helsinki
toivo@sininauha.fi

SEURAA SININAUHALIITTOA

Tietosuojaselosteet

Evästeasetukset

Saavutettavuusseloste